Študijski obisk v okviru projekta »Prisons and execution of penal sanction in Slovenia and Russia«

Ljubljana, 22.–26. september 2014

V okviru projekta »Prisons and execution of penal sanction in Slovenia and Russia« je od 22. 9. 2014 do 26. 9. 2014 potekal študijski obisk ruskih sodelavcev v Sloveniji. V projektu/obisku so sodelovali Vyacheslav Selivestrov, Natalia Khuturskaya, Gorazd Meško, Rok Hacin, Slavi Novak ter direktorji zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij Republike Slovenije.

V ponedeljek, 22. 9. 2014, je potekal sprejem gostov na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru. Ruskima gostoma je bila predstavljena organizacija in dejavnost fakultete kot tudi program ter namen študijskega obiska. Sledil je obisk Uprave za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljevanju UIKS), kjer je sekretarka generalnega urada, Slavi Novak, s sodelavci predstavila organizacijo izvrševanja kazenskih sankcij v Republiki Sloveniji in trenutno stanje UIKS-a in zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij v Republiki Sloveniji. Gostje so dobili vpogled v statistične podatke kazenskih zavodov (število obsojencev, pripornikov, pridržanih, oseb, ki prestajajo uklonilni zapor, in mladoletnikov v prevzgojnem domu), trende kaznovanja preteklih let, prezasedenost kazenskih zavodov in število oseb, ki prestajajo hišni zapor.

Študijski obisk se je nadaljeval v osrednjem Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig. Gre za edini zavod za prestajanje kazni zapora v Sloveniji, v katerem so nastanjene zapornice. Goste je sprejela direktorica zavoda, Danijela Mrhar Prelić. V uvodnem delu je predstavila zgodovino in organiziranost zavoda za prestajanje kazni zapora Ig. Zavod ima kapacitete za sprejem 86 zapornic, ne glede na višino kazni. Zapor sestavljajo odprti, polodprti in zaprti oddelek, v katere so razvrščene zapornice glede na njihov status. Direktorica je poudarila dejstvo, da je zapor lociran v stavbi nekdanjega samostana. Zapornice so nastanjene v večposteljnih sobah. Trenutna zasedenost zapora znaša: 98,84 %. Direktorica je predstavila oblike tretmajev, ki so zapornicam na voljo, ter možnosti za delo, izobraževanje in prosti čas. Sledil je ogled zapora, kjer so gostje v praksi videli potek dela zaposlenih in življenje zapornic v kazenskem zavodu. Ogledali so si sobe, kjer zapornice bivajo, kuhinjo, jedilnico, delavnico, telovadnico, zunanje igrišče in sobe za prosti čas.

V torek, 23. 9. 2014, je potekal obisk regionalnega Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor, v katerem zaporniki prestajajo zaporno kazen do osemnajstih mesecev. Goste je sprejel direktor zavoda, Robert Šilc. Predstavil je organiziranost

in zasedenost regionalnega zavoda za prestajanje kazni zapora. Zavod ima kapacitete za sprejem 146 zapornikov, ki so bili obsojeni na zaporno kazen do osemnajst mesecev. Zapor sestavljajo odprti, polodprti in zaprti oddelek, v katere so razvrščeni zaporniki glede na njihov status. Direktor je izpostavil dejstvo, da je zapor lociran v stari zgradbi, ki je bila zgrajena v času Avstro-Ogrske. Zaporniki so nastanjeni v večposteljnih, dvoposteljnih in enoposteljnih sobah. Direktor zavoda je opozoril na problem prezasedenosti (trenutno stanje zasedenosti: 121,23 %). Obiskovalcem je predstavil oblike tretmajev, ki so na voljo zapornikom, ter možnosti za delo, izobraževanje in prosti čas zapornikov. Sledil je ogled zapora, kjer so gostje v praksi videli potek dela zaposlenih in življenje zapornikov v kazenskem zavodu. Ogledali so si sobe zapornikov, kuhinjo, jedilnico, telovadnico, zunanje igrišče, sobe za prosti čas in odprti, polodprti ter zaprti oddelek zapora. Gostje so si obenem lahko ogledali tudi javni gospodarski zavod Kozjak, ki zagotavlja možnosti dela zaprtih oseb v okviru Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor.

V sredo, 24. 9. 2014, so sodelavci projekta obiskali osrednji Zavod za prestajanje kazni zapora Dob, v katerem zaporniki prestajajo zaporno kazen nad osemnajst mesecev. Goste je sprejel direktor zavoda, Bojan Majcen, in predstavil strukturo, organiziranost in delovanje ter zasedenost zavoda. Zavod na Dobu ima kapacitete za sprejem 420 zapornikov, ki so bili obsojeni na zaporno kazen nad osemnajst mesecev. Direktor je izpostavil dejstvo, da zapor sestavljajo stari del zapora oziroma starejši objekti, v katerem prevladujejo večposteljne sobe, in nove kapacitete oziroma novo zgrajen oddelek, v katerem prevladujejo enoposteljne sobe. Hkrati je opozoril na dejstvo, da prihaja v zaporu do prezasedenosti (trenutno stanje zasedenosti: 127,14 %). Obiskovalcem je predstavil oblike tretmajev, ki so na voljo zapornikom, ter možnosti za delo, izobraževanje in prosti čas zapornikov. Kot zanimivost je navedel, da zaradi obširnih kmetijskih površin v okolici zapora zaporniki pridelujejo devetdeset odstotkov vse hrane za potrebe zavoda. Sledil je ogled starega dela zapora in novo zgrajenih kapacitet, kjer so gostje v praksi videli potek dela zaposlenih in življenje zapornikov v kazenskem zavodu. Ogledali so si sobe zapornikov, kuhinjo, park, jedilnico, sobe, v katerih se izvaja delovna terapija, telovadnico, zunanje igrišče in sobe za prosti čas. Obisk se je nadaljeval z ogledom polodprtega oddelka Slovenska vas in dislociranega odprtega oddelka Puščava.

V polodprtem oddelku Slovenska vas je goste sprejela vodja polodprtega in odprtega oddelka, Lidija Pezdir Ristič. Predstavila je organiziranost polodprtega oddelka in povedala, da oddelek lahko sprejme 70 zapornikov, ki so bili obsojeni na zaporno kazen nad osemnajst mesecev (trenutna zasedenost 90%) in so zaradi vzornega vedenja in statusa primerni za namestitev v polodprti oddelek. Gostje so si tudi tu pogledali sobe zapornikov, dnevne sobe in skupnih prostorov, sobe za distribucijo hrane in jedilnico, sobe za obiske in sobe za obiske preko noči. Sledil je obisk dislocirane enote odprtega oddelka Puščava, kjer so bili gostom predstavljeni organiziranost, kapacitete in potek dela v oddelku. Oddelek ima kapacitete za sprejem 21 zapornikov (trenutna zasedenost 80,95 %), ki so bili obsojeni na zaporno kazen nad osemnajst mesecev in so zaradi vzornega vedenja in statusa primerni za namestitev v odprti oddelek. Gostje so ponovno imeli priložnost ogleda sob zapornikov, dnevne sobe in skupnih prostorov, sanitarij in zunanje delavnice.

V četrtek, 25. 9. 2014, je potekal obisk regionalnega Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper, v katerem zaporniki prestajajo zaporno kazen do osemnajstih mesecev. Goste je sprejel direktor zavoda, Dušan Valentinčič. Zavod ima kapacitete za sprejem 110 zapornikov, ki so bili obsojeni na zaporno kazen do osemnajst mesecev. Zapor sestavljajo odprti, polodprti in zaprti oddelek, v katere so razvrščeni zaporniki glede na njihov status. Direktor je izpostavil dejstvo, da gre za novo zgrajen zapor, v katerem prevladujejo enoposteljne in dvoposteljne sobe ter hkrati opozoril na dejstvo, da prihaja v zaporu do prezasedenosti (trenutno stanje zasedenosti: 131,82 %). Obiskovalcem je predstavil oblike tretmajev, ki so na voljo zapornikom, ter možnosti za delo, izobraževanje in prosti čas zapornikov. Sledil je ogled zapora, kjer so gostje v praksi videli potek dela zaposlenih in življenje zapornikov v kazenskem zavodu. Ogledali so si sobe zapornikov, kuhinjo, jedilnico, prostor za proizvodnjo, telovadnico, zunanje igrišče, sobe za prosti čas in odprti, polodprti ter zaprti oddelek zapora.

V petek, 26. 9. 2014, je na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru potekal zaključni sestanek, v okviru katerega sta bili izvedeni evalvacija študijskega obiska in diskusija o izvrševanju kazenskih sankcij v Sloveniji in Rusiji ter sprejeti dogovori za nadaljnje sodelovanje v praksi in na akademskem področju. Sestanka so se udeležili Gorazd Meško, Andrej Sotlar, Vyacheslav Seliverstov, Natalia Khuturskaya, Franc Brinc, Dragan Petrovec, Slavi Novak, Danijela Mrhar Prelić, Rok Hacin in Valerija Kilpjakova. Gosta iz Rusije sta izrazila pozitivno mnenje glede urejenosti, organiziranosti in profesionalizma, ki je prisoten v slovenskih zavodih za prestajanje kazni zapora. Opozorila sta na glavne razlike med ruskim in slovenskim sistemom izvrševanja kazenskih sankcij, ki se izražajo v odločanju o pogojnem odpustu zapornikov, obliki denarnih sredstev, ki jih lahko posedujejo zaporniki, in trajanju obiskov zapornikov. Podala sta svoja mnenja in predloge, ki bi pripomogli k dodatnim izboljšavam v slovenskem sistemu izvrševanja kazenskih sankcij ter hkrati izrazila zainteresiranost in potrebo po vpeljavi določenih prilagojenih elementov slovenskega sistema v ruski sistem za izvrševanje kazenskih sankcij. V razpravi so se udeleženci osredotočili na primerjavo stanja zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij v Rusiji in Sloveniji ter vpliv dela zapornikov v Rusiji na rusko gospodarstvo. Sledili so dogovori za nadaljnje sodelovanje na akademskem področju med gostitelji iz Slovenije in gostoma iz Rusije.

Pomembnost sodelovanja in izmenjava izkušenj ter znanja s področja organizacije, vodenja in opremljenosti zavodov za prestajanje kazni zapora ter strukture izvajanja kazenskih sankcij so bila ključna spoznanja študijskega obiska v okviru projekta »Prisons and execution of penal sanction in Slovenia and Russia«. Slovenija je v zadnjih dveh desetletjih preko procesov reform in razvoja kazenskih zavodov storila pomemben korak k približevanju evropskim (zahodnim) standardom izvrševanja kazenskih sankcij. Rusija je sprejela načrt reform, ki naj bi do konca leta 2016 opremljenost in vodenje zavodov za prestajanje kazenskih sankcij približale evropskemu modelu izvrševanja kazenskih sankcij. Potrdila se je uporabnost in potreba po izvajanju tovrstnih študijskih obiskov, saj so odlično izhodišče za izmenjavo znanja in izkušenj ter spoznavanje sistema in procesov v praksi.

Rok Hacin